

ТАРИХДА МИСЛСИЗ ҚАҲРАМОНЛИК!

СОВЕТ ХАЛҚИ ВА КОММУНИСТИК ПАРТИЯНИНГ СОДИҚ ФАРЗАНДИ КОСМОНАВТ
ГЕРМАН СТЕПАНОВИЧ ТИТОВ КОСМОС САФАРИДАН ЭСОН-ОМОН ЕРГА КЕЛИБ ҚУНДИ

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗИ

КИЗИЛ УЗБЕКИСТОН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ
МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ
СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«КИЗИЛ УЗБЕКИСТОН» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО
КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО
СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР.

43-йил чиқиши
№ 184 (11.933)

Сешанба, 8 август 1961 йил.

Баҳоси 2 тийин.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ВА ХАЛҚЛАРИГА! БАРЧА МАМЛАКАТЛАРНИНГ ХАЛҚЛАРИ ВА ҲУКУМАТЛАРИГА! БУТУН ПРОГРЕССИВ ИНСОНИЯТГА!

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми
ва Совет Иттифоқи ҳукуматининг мурожаати

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, Совет Иттифоқи ҳукумати совет фани ва техникасининг мислсиз янги галабаси — бортига одам тушган иккинчи космик кеманинг муваффақиятли учганиги тўғрисида зўр шодлик билан хабар қиладилар.

1961 йил 6 августда Москва вақти билан соат 9 да кучли совет ракетаси ёрдами билан «Восток-2» янги космик йўлдош кемаси Ер атрофидаги орбитага чиқарилди. Кемани Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи граждани — космонавт-учувчи, коммунист, майор ўртоқ Герман Степанович Титов бошқарди.

Ўртоқ Титов Ер атрофида 25 соат давомида муваффақиятли учди ва белгиланган программани бажаргандан кейин Ватанимиз — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи территориясига эсон-омон қўнди.

Ўртоқ Титов бошқарган «Восток-2» совет космик йўлдош кемаси Ер шарни атрофини 17 мартадан кўпроқ айланиб ўчиб, 700 минг километрдан ортиқ масофани, яъни Ердан Ойгача бўлган масофадан деярли икки баравар кўпроқ масофани босиб ўтди.

Бу қаҳрамонликда Совет Иттифоқининг, фан ва техникасининг, бутун халқ ҳўжалигимизининг янги катта ютуқлари — жаҳонда энг ялғор социалистик ижтимоий тузумнинг буюк устунликлари ўз ифодасини топди.

Совет кишининг космик фазога биринчи марта учиб-ири ер юзидаги ҳамма халқлар баланд руҳ ва қувонч билан нишонлаган эдилар. Янги совет космонавтининг ажойиб учиб-ири одам бошқарилган космик кемалар Ойга, Марсга, Венерга планеталараро йўл очиб берадиган пайт яқин қолганлигини кўрсатиб турибди. Инсоният олдига космик фазонинг забот этиш ва Қуёш системасидаги планеталарга учиб-ири кенг истиқболлар очилмоқда.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет Иттифоқи ҳукумати бизнинг мамлакатимиз, социализм галаба қилган мамлакат фан ва техника ютуқларидан жаҳон халқларининг бахт-саодати учун фойдаланиш соҳасида инсониятнинг олдинги сафида дадил бораётганлигини қонуний фахрларини туйғулар билан таъкидлайдилар.

Совет кишининг Ер атрофида иккинчи космик учиб-ири — социализм қурган халқнинг буюк қудратини тасдиқлайдиган янги ёрқин далиллар. Космосни ўзлаштириш соҳасида

СОВЕТ ИТТИФОҚИ
КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ
МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

СССР ОЛИЙ
СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ

СССР МИНИСТРЛАР
СОВЕТИ

ЖАҲОНДА БИРИНЧИ МАРТА КОСМОСДА 25 СОАТ УЧГАН СОВЕТ КОСМОНАВТИ МАЙОР ГЕРМАН СТЕПАНОВИЧ ТИТОВГА

Азиз Герман Степанович!

Сизни ёрат буюк қаҳрамонона зафарингиз — «Восток-2» йўлдош кемасида космосда 25 соат учганингиз билан қизгин табриклашимдан бахтиёрман.

Инсониятга хизмат қилиш йўлидаги мардлик ва жасорат намунаси бўлган Сизнинг бу қаҳрамонлигингизни совет халқи, бутун прогрессив инсоният асрлар бўйи унутмайди.

Сизнинг қаҳрамонона зафарингиз Коммунистик партия

тарбиялаган совет кишининг қандай ишларга қодир эканлигини яна бир марта кўрсатди.

Сизни космик саёҳатдан Ватанимизнинг иссиқ бағрига эсон-омон қайтиб келганлигингиз билан чин қалбимдан табриқлайман.

Тез орада Москвада дийдор кўришайлик.

Н. ХРУШЧЕВ

1961 йил 7 август.

ТАСС АХБОРОТИ

КОСМОНАВТ МАЙОР ГЕРМАН СТЕПАНОВИЧ ТИТОВ БОШҚАРГАН «ВОСТОК-2» СОВЕТ КОСМИК ЙЎЛДОШ КЕМАСИ ИЙГИРМА БЕШ СОАТ-УН САККИЗ МИНУТ МОБАЙНИДА ЕР КУРРАСИ ТЕВАРАГИНИ 17 МАРТАДАН КЎПРОҚ АЙЛАНИБ ЧИҚДИ ВА ЕТТИ ЮЗ МИНГ КИЛОМЕТРДАН ОРТИҚ МАСОФАНИ УЧИБ УТДИ.

ТАСДИҚЛАНГАН УЧИШ ТОПШИРИҒИГА МУВОФИҚ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТЛАР ПРОГРАММАСИ МУВАФФАҚИЯТЛИ СУРАТДА БАЖАРИЛГАНЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН «ВОСТОК-2» ЙЎЛДОШ КЕМАСИ СОВЕТ ИТТИФОҚИНИНГ

БЕЛГИЛАНГАН РАЙОНИГА, КОСМОНАВТ-УЧУВЧИ МАЙОР ЮРИЙ АЛЕКСЕЕВИЧ ГАГАРИН «ВОСТОК-1» ЙЎЛДОШ КЕМАСИНИ 1961 ЙИЛ 12 АПРЕЛДА ҚУНДИРГАН ТАРИХИЙ ЖОЙ ЯҚИНИГА ҚУНДИРИЛДИ.

ЎРТОҚ Г. С. ТИТОВ СОҒ-САЛОМАТ, ЎЗИНИ ЖУДА ЯХШИ ҲИС ҚИЛМОҚДА. СОВЕТ КОСМОНАВТИНИНГ ИНСОНИЯТ ТАРИХИДА МИСЛИ ҚУРИЛМАГАН ВА УЗОҚ ДАВОМ ЭТГАН КОСМИК ПАРВОЗИ МУВАФФАҚИЯТЛИ СУРАТДА ТУГАЛЛАНДИ. ТАДҚИҚОТЛАР ДАВОМИДА ОЛИНГАН НАТИЖАЛАР ОДАМНИНГ КОСМОСГА УЧИШЛАРИНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ УЧУН КЕНГ ПЕРСПЕКТИВАЛАР ОЧИБ БЕРАДИ.

шахсан Никита Сергеевич Хрущевга маълум қилган: «Восток-2» совет космик кемаси муваффақиятли сураатда парвоз қилмоқда. Кеманинг барча системалари нормал ишлаб турибди. Ўзимни яхши ҳис қиламан. Бутун совет халқига самимий салом топширишингизни сўрайман.

КОСМОНАВТ ТИТОВ.

Совет космонавтининг инсоният тарихида мисли кўрилмаган ва узоқ давом этган космик парвози муваффақиятли тугалланди.

Герман Степанович ТИТОВ

„ВОСТОК-2“ космик йўлдош кемасининг борти

Ўртоқ Г. С. ТИТОВГА

Азиз Герман Степанович!

„Восток-2“ космик йўлдош кема бортидан юборган телеграммангизни ҳозиргина олдим.

Барча совет кишилари муваффақиятли учиб-иридан беҳад хурсандлар, Сиз билан фахрланадилар, Сизни, Ватанимизнинг, шонли Коммунистик партиямизнинг содиқ фарзандини чин кўнгилдан табриқлайман. Ерга қайтиб тушишингизни кутмоқдамиз.

Сизни қучоқлайман.

Н. ХРУШЧЕВ.

1961 йил 6 август.

КОСМОНАВТ Г. С. ТИТОВнинг жавоб телеграммаси

Ўртоқ Н. С. ХРУШЧЕВГА

Космонавт майор Г. С. Титов Москва устидан учиб ўтатариб Н. С. Хрущевнинг табрик телеграммасига қуйидаги жавобни берди:

ОТАЛАРЧА ҒАМХУРЛИГИ УЧУН НИКИТА СЕРГЕЕВИЧ ХРУШЧЕВГА ЗУР МИННАТДОРЧИЛИГИМНИ ТОПШИРИНГИЗ. КАТТА РАҲМАТ! КАТТА РАҲМАТ!

МЕН ПАРТИЯ ВА ҲУКУМАТ ТОПШИРИҒИНИ АЛБАТТА БАЖАРАМАН. ҲОЗИРЧА УЧИШ ПРОГРАММАСИ МУКАММАЛ БАЖАРИЛМОҚДА. ҲАММА ИШ ЖУДА СОЗ БУЛАПТИ. БОРТДА ҲАММА НАРСА САРАНЖОМ. НИКИТА СЕРГЕЕВИЧГА ШУНДАЙ ДЕБ АЙТИБ ҚУЙИНГЛАР.

1961 йил 6 август

Космонавт майор ТИТОВ.

Н. С. ХРУШЧЕВ РАДИО ВА ТЕЛЕВИДЕНИЕ ОРҚАЛИ НУТҚ СЎЗЛАДИ

СССР Министрлар Советининг Раиси Ўртоқ Никита Сергеевич Хрущев кеча 7 августда Москва радио ва телевидение орқали нутқ сўзлади. Ўртоқ Н. С. Хрущевнинг нутқи Совет Иттифоқидаги барча радио станциялари орқали аштитирилади.

КОИНОТДА 25 СОАТ-У 18 МИНУТ. 700 МИНГ КИЛОМЕТР МАСОФА. ЕР КУРРАСИ АТРОФИДА 17 МАРТА! ТАСС АХБОРОТИ

1961 йил 6 августда Москва вақти билан соат 9 да Совет Иттифоқида «Восток-2» деган яна бир космик кема Ер йўлдоши орбитасига учирилди.

«Восток-2» кемасини Совет Иттифоқи граждани космонавт-учувчи майор ўртоқ Герман Степанович Титов бошқармоқда.

Учининг вазифалари қуйидагилардан иборат:

— орбита бўйлаб узоқ вақт учининг киши организмига таъсирини ва шундан сўнг Ер сатҳига тушишни тадқиқ қилиш;

— вазисизлик шароитида узоқ вақт бўлиш давомида кишининг ишлаш қобилиятини тадқиқ қилиш.

Дастлабки маълумотларга кўра, йўлдош-кема мўлжалланганига яқин орбитага чиқарилди, бу орбитанинг параметрлари қуйидагичадир:

— Ер сатҳидан минимал узоқлиғи (перигейи) 178 километрге барабар;

— максимал узоқлиғи (апогейи) 257 километрни ташкил қилади;

— орбитанинг экваторга нисбатан оғиш бурчаги 64 градус 56 минут.

Йўлдош кеманинг дастлабки айланиш даври 88,6 минутни ташкил этади. «Восток-2» космик йўлдош кеманинг оғирлиги учирувчи ракетанинг сўнгги босқичи оғирлигини ҳисобга олмаса 4731 килограммдан иборат.

Космонавт-учувчи ўртоқ Титов билан икки томонлама радио алоқа ўрнатилди ва шу алоқа давом эттирилмоқда.

Космонавт-учувчи ўз эшиттиришларини 15,765 мегагерцли, 20,006 мегагерцли, 143,625 мегагерцли частоталарда олиб бормоқда.

Кема ичига 19,995 мегагерцли частотада ишлайдиган «Сигнал» передатчиги ҳам ўрнатилган.

Космонавт-учувчининг нормал ҳаёт кечирishiни таъминлайдиган борт системалари нормал ишлаб турибди.

Космонавт-учувчи ўртоқ Герман Степанович Титов ўзини яхши ҳис қилмоқда.

Инсон бошқарётган совет космик кемаси муваффақиятли парвоз қилмоқда.

Учининг бундан кейинги бориши тўғрисидаги ТАСС ахборотлари Совет Иттифоқининг ҳамма радиостанциялари томонидан мунтазам эшиттириб турилади.

Космонавт майор Титов Ер теварагини иккинчи марта айланишда «Восток-2» космик йўлдош кемасининг бортидан бир қанча ахборотлар юборди, бу ахборотлар учини муваффақиятли ўтаётганлигидан далолат беради.

Йўлдош кеманинг конструкцияси ва унинг ускуналари нормал ишлаб турибди.

Ўртоқ Титов ўзини жуда яхши ҳис қилмоқда.

Космонавт билан ўта қисқа ва қисқа тўқинларда икки томонлама радиотелефон алоқаси яхши бормоқда.

Космонавтининг ўзи ва унинг приборлар билан ишлаши Ердан туриб телевидение линиялари орқали кузатиб боришмоқда.

Майор Титов Африка устидан учиб ўта туриб, Африка халқларига «Восток-2» йўлдош кема бортидан табрик юборди.

Космонавтининг ҳол-аҳволи устидан ва кемдаги ускуналарнинг иши устидан телеметрик ўлчовлар орқали контроль олиб боришмоқда. Приборларнинг кўрсатишича, космонавтининг ҳол-аҳволи яхши, томири минутига 88 марта тезликда урмоқда, нафас олиш тезлиги минутига 15-18 марта бўлмоқда. Кабина ичида ҳаёт учун нормал шароит сақланиб турмоқда.

«Восток-2» йўлдош кема соат 11-48 минутда (Москва вақти билан) Ер теварагини иккинчи марта айланиб бўлди ва учинчи марта айланишга бошлади.

«Восток-2» совет космик йўлдош кемаси Москва вақти билан соат 15 да Ер теварагини тўртинчи марта айланиб бўлди. Майор Титов учинчи айланиш вақтида Европа устидан учиб ўта туриб, Совет Иттифоқи ва Европа халқларига йўлдош кема бортидан табрик юборди.

Учинчи айланишнинг охирида, соат 12-30 минутдан соат 13 га қадар ўртоқ Титов тушлик овқат еди. Космонавтининг тушлик овқати уч хил таомдан иборат бўлди. Тушлик овқат охирида космонавт: «Овқатландим, ўзимни жуда яхши ҳис этапман» деб хабар қилди.

Тўртинчи айланиш вақтида йўлдош кема Мадрид, Париж, Копенгаген, Ленинград, Улан-Удэ, Шанхай, Сидней устидан учиб ўтди. Тўртинчи айланишнинг бошланишида космонавт учини программасига мувофиқ, бир соат ҳордиқ чиқарди. Ҳордиқ чиқаргандан сўнг, космонавт бадан тарбия қилди ва учини топшириғида кўзда тутилган ишларни бажаришни давом эттиришга киришди.

Майор Титов айланиш охирида Жанубий Америка устидан ўта туриб, Жанубий Америка халқларига табрик юборди.

Майор Титов «Восток-2» йўлдош кема бортидан юборган маълумотларида кемга ўрнатилган ҳамма аппаратлар бекам-кўст ишлаб тургани ҳақида хабар қилади. Майор Титов йўлдош кемани кўзда бошқариш системасини бир соат давомида синовдан ўтказиб кўрди.

Синов тамом бўлгач у, қўлда бошқариш ёрдами билан маневр қилган вақтда йўлдош кеманинг яхши бошқарилишини маълум қилди.

Йўлдош кема бешинчи айланиш мобайнида Эдинбург, Архангельск, Новосибирск, Гуанчжоу, Мельбурн, Линма устидан ўтди.

«Восток-2» совет космик кемаси Ер курраси теварағи бўйлаб етти соат учини мобайнида 200 минг 400 километр масофани учиб ўтди. Космонавт майор Герман Степанович Титов бешинчи айланишдаги учини вақтида бундай деб хабар қилди: соат 15-07 минутда: «Бортда ҳамма иш саранжом, ўзимни жуда яхши ҳис этапман». Соат 15-08 минутда: «Тўртинчи айланиш программаси мукамал бажарилди». Соат 15-30 минутда: «Экватордан ўтяпман, вазисизликка жуда яхши бардош берапман».

(Охири учинчи бетда)

**„Восток-2“ йўлдош кемасида одамнинг космосга яна
учишини муваффақиятли амалга оширишда қатнашган
барча олимлар, конструкторлар, инженерлар, техниклар,
ишчиларга, барча коллективлар ва ташкилотларга
25 соат учган совет космонавти ўртоқ Г. С. ТИТОВГА**

Азиз ўртоқлар!

Ватандош дўстлар!

1961 йил 6 августда Ватанимиз — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи космик фазони ўзлаштириш йўлида янги дадил қадамни муваффақиятли амалга оширди.

Космонавт-учувчи, Коммунистик партиянинг қаҳрамон фарзанди ўртоқ Г. С. ТИТОВ «Восток-2» совет йўлдош кемасида космосда 25 соат учиб, планетамизни 17 мартадан ортқ айланди.

Бу — фан ва техникамизнинг жуда буюк ғалабаси, коммунистик жамият қуриш йўлидан дадил бораётган совет халқи ижодий генийсининг ёрқин ифодасидир.

Коммунизм қуришнинг улуғвор программасидан илҳомланган, ўзининг жонажон Коммунистик партияси раҳбарлик қилаётган халқига рус ва жаҳон фанининг энг яхши намоёндалари кўп асрлар давомида орзу қилиб келган қаҳрамонликларни шунчалик қисқа муддатда амалга оширишга қодирли.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министр-

лар Совети «Восток-2» космик йўлдош кемасини яратишда ва тайёрашда ҳамда космосга учини муваффақиятли амалга оширишда қатнашган олимларни, конструкторларни, техникларни, ишчиларни, барча коллективлар ва ташкилотларни совет киши ақл-идрокининг ва меҳнатининг янги буюк ғалабаси билан шонли Коммунистик партиямиз, Совет ҳукуматимиз, Совет Иттифоқидаги ҳамма халқлар номидан қизғин табриклайди.

Азиз ўртоғимиз Герман Степанович Титов, Сизни буюк жасоратингиз билан — космик фазога қаҳрамонона учини-нгиз билан чин қалбимиздан табриклаймиз.

Космосни забт этган совет олимларига, конструкторларига, инженерларига, техникларига ва ишчиларига шон-шарафлар!

Коммунистик партия раҳбарлигида бутун инсониятнинг порлок истиқболи — коммунизм йўлини очаётган халқимизга — қаҳрамон халқ, ғолиб халққа шон-шарафлар!

Яшасин совет халқи барча ғалабаларининг илҳомчиси ва ташкилотчиси — шонли Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

Яшасин коммунизм!

КПСС МАРКАЗИЙ
КОМИТЕТИ

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ
ПРЕЗИДИУМИ

СССР ИТТИФОКИ
МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

СЕНИ КҮЧИБ, ДЕЙМИЗ ТАСАННО! ТАСС АХБОРОТИ

(Боши иккинчи бетда)

Совет Иттифоқи территорияси устидан учиб ўтиш вақтида радиотелевизион системаси орқали совет космонавтининг бамайлихотирлик ва табассум акс этиб турган чеҳрасини кўрсатувчи суратлар олинди; кўп каналли радиотелеметрик система орқали илмий характерга эга бўлган кенг қўламдаги ахборотларини, шунингдек, «Восток-2» йўлдош кемаси системаларининг иши ҳақидаги батафсил маълумотларни олиб туриш давом этабди.

Майор Титов Гуанчжоу устидан учиб ўта туриб, Осиё халқларига табрик юборди. Мельбурн устидан учиб ўта туриб эса, Австралия халқига табрик юборди.

«Восток-2» космик кема саккиз ярим соат учиб мобайнида 238 минг 400 километр масофани учиб ўтди ва соат 17-42 минутда Ер теварагини олтинчи марта айланиб бўлди. Соат 16-31 минутда космонавт Герман Степанович Титов бундай деб хабар қилди: «Ўзимни яхши ҳис қиламан, ҳамма иш жойида». Соат 16-37 минутда ўртоқ Титов ўзини яхши ҳис этаётганлигини яна таъкидлади ва бортадаги приборларнинг кўрсаткичларини маълум қилди. Соат 16-48 минутда у, бундай деб хабар қилди: «Кабинадаги босим муттасил бир хилда. Намлик — 70 процент, ҳарорат — 20 градус. Ишлар роҳатижон!». Соат 16-55 минутда «Восток-2» космик кема бортига космонавт ўртоқ Титовга СССР космонавт учувчиси Юрий Алексеевич Гагариннинг шундай радиogramмаси юборилди: «Азиз Герман! Бутун қалбим билан ёниб турганман. Дўстим, сени қучоқлайман. Қаттиқ ўпаман. Парвозингни ҳаяжонлиб кузатишдаман, парвозинг муваффақиятли тугаланишига аминман, бу парвознинг улуг Ватанимизнинг, совет халқининг шон-шухратини яна бир марта оширади. Тезроқ дийдор кўришайлик. Юрий Гагарин».

Ўртоқ Титов ўртоқ Гагариннинг табригини олганлигини тасдиқлади ва унга самимий, дўстона миннатдорчилик изҳор қилди.

Космик кеманинг ҳамма ускуналари нормал ишлаб турибди. Космонавт ўзини аввалгидек жуда яхши ҳис қилапти, кайфияти тетик. Ишлаш қобилияти тўлиқ сақланмоқда.

Юрак-қон томирлари системасида, нафас олишда ўзгаришлар сезилмади. Томир уруши минутига 80-100, нафас олиш тезлиги 20-28 атрофида. Электрокардиограмма маълумотлари Ерда ёзиб олинган бошланғич маълумотлардан амалда фарқ қилмади. Телеметрик ўлчов маълумотларига кўра, космонавтининг ҳаёт фаолиятини таъминловчи ҳамма аппаратлар нормал ишлаб турибди. Кабинадаги ҳаво ҳарорати — 20-22 градус атрофида, босим—симооб таъқасининг 750-760 миллиметрга атрофида. Нисбий намлик — 70 процентга яқин, ҳаво таркибидagi кислород 24,5 процентдан, ангидрид газ 0,4 процентдан иборат.

Соат 17 да космонавт кечки овқат қилди. «Восток-2» космик кема соат 17-42 минутда Ер теварагини еттинчи марта айланиб бўлди, бу айланниш вақтида у—Шимолий Американинг шарқий қирғоғи бўйлаб, Исландия, Скандинавия устидан, Таллин, Киргизия, Сталинград, Астрахань шаҳарлари, Шарқий Эрон ва сўнгра Араб денгизи, Ҳинд океани ва Тинч океан устидан ўтди.

«Восток-2» космик кеманинг учинчи давом этмоқда.

Герман Степанович Титов «Восток-2» кемасида космик парвозини давом эттириб, соат 18-00 минутгача Ер теварагини олти марта айланиб учиб ўтди. Космонавт қўлда бошқариш системасини яна ишга туширди ва кема учувчининг қўл ҳаракатига итбат қилган ҳолда учди.

Космонавт ўзини аввалгидек жуда яхши ҳис қилмоқда. Бортадаги ҳамма ускуналар бекам-кўст ишламоқда. Кема белгиланган программага батамом мувофиқ равишда ҳаракат қилмоқда.

Космонавт Герман Степанович Титов Москва вақти билан соат 18-15 минутда Москва устидан учиб ўта туриб, бундай деб хабар қилди:

«Азиз москваликлар. Кабинада ҳамма нарса аввалгича. Босим нормал, босим жуда яхши. Намлик 70 процент. Ҳарорат Цельсий бўйича 18 градус. Ишлар роҳатижон. Ишлар роҳатижон. Сизлар буни фақат ҳавас қилишингиз мумкин. Ҳамма иш жойида бўлмоқда. Ҳамма иш жуда саз бўлмоқда. Азиз москваликларга хайрли тун тиллаганимни айтиб қўйишингизни сўрайман. Мен ҳозир ухлашга ётмоқдаман, Сизлар ўзингиз биласиз, лекин мен ухлашга ётман».

Учинчи программасига мувофиқ, 6 август соат 18-30 минутдан 7 август соат 2 га қадар космонавтга ҳордиқ чиқариш ва ухлаш учун вақт берилди, шу сабабли у билан икки томонлама радиоалоқаси вақтинча тўхтатиб турилади. Йўлдош кема аппаратларининг, космонавтининг ҳаёт фаолиятини ва саломатлигини таъминловчи аппаратларининг иши устидан радиотелеметрик контроль давом эттирилади.

Радиотелеметрик контролнинг сўнгги маълумотларига кўра, космонавтининг уйқу пайтидаги томир уриши нормал — минутига 58 мартадир.

«Восток-2» йўлдош кемаси осмон тиниқ бўлган вақтда қуёш ботгандан сўнг шимолий кенгликнинг 18 градусидан 37 градусигача ҳамда қуёш чиқиш олдида жанубий кенгликнинг 38 градусидан 52 градусигача диапазонда энг ёруғ жолдуз сингари визуал кузатилиши мумкин.

Кечқурун кузатиш учун қуйидаги пунктлар маълум қилинади:

линади (Москва вақти билан; соат, минутлар): Лиссабон — 22.43 (ғарбий йўналишда), Касабланка — 22.44, Чарльстон (АҚШ) — 3.09 (шарқ-шимолий йўналишда), Гаити ороли — 3.12 (шарқ-шимолий йўналишда), Оклахома — 4.38, Ҳьюстон (АҚШ) — 4.38 (ғарби-шимолий йўналишда), Мехико — 4.40 (шарқ-шимолий йўналишда), Лос-Анжелос — 6.05 (ғарбий йўналишда).

«Восток-2» йўлдош кемаси соат 23-45 минутгача Ер теварагини ўн марта айланиб чиқди ва 410 минг километр масофани учиб ўтди, бу эса Ойгача бўлган масофадан кўпроқдир.

Радиотелеметрик ўлчов маълумотларига кўра, кема аппаратлари нормал ишлаб турибди.

Космонавтининг ҳол-аҳволи яхши. Москва вақти билан соат 23-26 минутда томир уриши минутига 58 марта бўлди. «Восток-2» совет йўлдош кемасининг парвози муваффақиятли суратда давом этмоқда.

Космонавт учувчи Герман Степанович Титов «Восток-2» космик кемасида 1961 йил 7 август Москва вақти билан соат 3 га қадар 557 минг 300 километр масофани учиб ўтиб, 12 марта айланди. Космик кема орбитасининг параметрлари ҳамон мўлжалланганига яқин бўлганича қолмоқда.

Кун тартибига кўра, майор Титов 6 август соат 18-30 минутдан 7 август соат 2-00 минутга қадар ҳордиқ чиқариши (ухлаши) керак эди.

Космонавт соат 2-37 минутда уйғонди ва график асосида ишни бажара бошлади.

Майор Титов «Восток-2» кемаси бортидан шундай деб хабар қилди. Яхши ухлаб турдим, кеманинг ҳамма ускуналари нормал ишляпти, кабинада белгиланган гигиена шароитлари сақланиб турибди, ўзимни жуда яхши ҳис қиламан.

Кема борти билан алоқа жуда яхши олиб борилмоқда.

Уйқу вақтида космонавтининг томир уриши минутига 53 билан 67 ўртасида бўлди.

«Восток-2» космик кемаси ўз парвозини давом эттирмоқда.

Космонавт майор Герман Степанович Титов «Восток-2» йўлдош кемасида космик парвозини давом эттириб, Москва вақти билан соат 6 га келганда, Ер теварагини 15- марта айланиб бўлди. Космонавт ўзини ҳамон жуда яхши ҳис қилмоқда. Космонавт соат 5-45 минутда қуёш нурушга қилиб олган, илмий тадқиқотлар программасида қўзда тутилган ишларини давом эттирмоқда.

«Восток-2» космик йўлдош кемаси бортига жуда кўп аппаратлар ўрнатилган. Траектория ўлчовларининг радиотехника системаси; космонавтининг ҳол-аҳволининг объектив кузатиши ва бортадаги барча мосламаларнинг ишларини контроль қилишни таъминловчи берадиган кўп каналли телеметрик системалар; қисқа тўлқинли ва ўта қисқа тўлқинли қабул қилувчи-эмиттирувчи алоқа аппаратлари, шу жумладан космонавтининг нутқини ёзиб олишга ва Ердан берилган команда асосида ёзувни автоматик тарзда жадал солиштириб ўқишга мўлжалланган борт магнитофони кирди.

Космонавтга ҳордиқ чиқариш вақтида ўрта ва қисқа тўлқинлардаги эмиттиришларни ушлайдиган олдий радио-приёмникдан фойдаланиш имконияти берилган. Телевизион системалар космонавтининг ишнинг мунтазам суратда кузатиб бориш имконини беради. Системаларнинг бутун бир комплекси йўлдош кема кабинасида нормал ҳаёт кечириш учун шароитлар бўлишини таъминлайди.

Бортага хилма-хил илмий аппаратлар ўрнатилган. Космик радиациянинг тирик организмларга таъсирини ўрганиш соҳасида қўшимча маълумотлар олиш учун бортада биологик объектлар бор. Парвоз вақтида Ер билан осмонни кузатиш учта иллюминатор орқали олиб борилади. Космонавт ўзи истаса, 3 ва 5 марта катталаштириб кўрсатилган оптик прибордан фойдаланиш имкониятига эга.

«Восток-2» йўлдош кемасининг парвози белгиланган программага батамом мувофиқ равишда ўтмоқда. «Восток-2» йўлдош кемаси соат 8-17 минутда Кейптаун, соат 8-19 минутда Претория, соат 8-23 минутда Занзибар, соат 8-29 минутда Аддис-Абеба, соат 8-38 минутда Ашхабод, соат 8-43 минутда Новосибирск, соат 8-53 минутда Петропавловск-Камчатский, соат 9-03 минутда Говолулу устидан учиб ўтди.

«Восток-2» йўлдош кемаси Москва вақти билан соат 8-20 минутга келганда Ер теварагини 16- марта айланиб чиқишини тамомлади. Космонавт майор Титов шу вақт ичда 654.800 километр масофани учиб ўтди.

Майор Титовнинг ахборотларига кўра, ва телеметрик ўлчов маълумотларига кўра, бортадаги ҳамма системалар нормал ишлаб турибди. Илмий тадқиқотлар программасини муваффақиятли суратда бажариш давом этмоқда. Космонавт ўзини жуда яхши ҳис қилмоқда, ўртоқ Титов вазсинзлик ҳолатига жуда яхши бардош бермоқда. Космонавтининг аниқ, бир-бирига мувофиқлашган ҳолда ҳаракат қилиши ва ишлаш қобилияти батамом сақланиб қолди. Йўлдош кема кабинасида нормал ҳаёт кечириш учун шароитлар ҳамон сақланиб келмоқда. Космик кема билан барқарор суратда алоқа қилиб турилибди.

«Восток-2» йўлдош кемасининг парвози давом этмоқда.

Суратда: Тошкент меҳнатқиллари майор Герман Титов башқарган «Восток-2» космик йўлдош кемаси учирилганлиги ҳақидаги ТАСС ахборотини тингламоқдалар.
Г. Пун фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).

КОСМОНАВТ Г. С. ТИТОВ

8 СОАТДА 6 КЕЧА-Ю 5 КУНДУЗ

Герман Степанович Титов 1935 йилда Олтой ўлкаси Косиха районидаги Верхнее Жилино қишлоғида ўрта мактаб ўқитувчиси оиласида туғилган. Рус миллатидан. У, 1943 йилда Косиха районидаги «Майское утро» колхозидagi бошланғич мактабга кирди. Унинг онаси уруш бошланганда бу ерга қўчиб келган эди.

У, 1950 йилда Косиха райони, Полковниково қишлоғидаги етти йиллик мактабни, сўнгра эса, шу райондаги Набоихинский ўрта мактабни тамомлаб чиқди.

Г. С. Титов 1949 йилда ВЛКСМ сафига кирди.

1953 йилда Г. С. Титов учувчиларга дастлабки таълим берадиган ҳарбий авиация мактабига кирди. 1955 йилдан тортиб 1957 йилгача учувчиларнинг Сталинград ҳарбий авиация ўқув юртида ўқиди ва учиб техникаси юзасидан имтиҳонда «аъло» баҳо олиб, биринчи разряд бўйича ўқув юртини тамомлаб чиқди.

Г. С. Титов ўқув юртидан кейин, ҳарбий хизматни ўташ учун Ленинград ҳарбий округига юборилди. Ҳарбий-ўқиш ва сиёсий тайёргарлик соҳасида

Космонавт Герман Титов 6 августдан 7 августга ўтар кечаси Космосда 8 соат ухлади. У ухлашга ётаётган пайтда кема Москва тепасидан ўтаётган эди. Довжорак Титов москваликларга хайрли кеч тилади. Космонавт билан баббаравар ухлаб турган москваликлар фақат кечаси ухлаган бўлсалар, шу даврда Титов бошқараётган кема кабинасига Ер соҳаси 6 марта, соғтоб 5 марта тушиб ўтди. Дарҳақиқат «Восток-2» кемаси учун бит кеча-кундуз 88.6 минутдан иборат эди. Космонавт Титов ухлаган даврда ҳам вақт беқор кетмади: у 8 соат ичда 6 кечаю-5 кундузни қувлаб ўтиб кетди.

О. ФАЙЗУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси фалсафа ва ҳуқуқ институтининг старший илмий ходими.

ЖАҲОН ҚОЙИЛ

Колхозимиз аъзоларининг қалбидagi шод-хуррамлик ва ҷўшқин ташаббусни сўз билан ифода этиш қийин. Бутун прогрессив инсоният кўни кеча жонажон партияимизнинг Ватанимизда коммунистлик жамият қуришни мўлжаллаган Программасини ўқиб ҳайратда қолган эди. Бутун эса СССР граждани Г. Титовнинг инсоният тарихида мисли кўрилмаган жасорати жонажон қойил қолдириб турибди.

Қишлоқ ҳўжалик артелимиз меҳнатқиллари 6 августда радио орқали берилган ТАСС ахборотини жуда катта қизиқиш ва кўтаринчи руҳ билан тингладилар. Ҳаммамизда улуг Ватанимиз, жонажон партияимиз учун ифтихор ва миннатдорчилик ҳис-туйғуларини тўлиб-тошмоқда.

Пахтакорларимиз шу кунларда гўзага ишлов бериш, ҳосилга ҳосил афшор, қоқоқ участкаларини қўшнча парварди қилиш ҳамда суториш ишларини ҳар қачонгидан ҳам кучайтириб юбордилар. Қўшнчилар майдонларимиздаги экинларга 4-5 комплекс ишлов берилди. Ҳозир ҳар бир тул гўзада 8-10 тадан тўқ қўсақ етиштирилди. Қолхозимиз аъзолари пахта майдонларининг гектаридан 40 центнерга етказиб ҳосил олиш ҳақидаги ўз мажбуриятларини бажариши устида қардош тоғоник пахтакорларининг берган маслаҳатлари асосида меҳнат қилмоқдалар.

Коммунист партия янги Программаси ва Устави проектлари ҳамда Герман Титовнинг мислсиз жасорати колхозимиз аъзоларини ангидан-янги меҳнат зафарларига илҳомлантирмоқда.

П. БОТИРОВ,

Денов районидаги «Москва» колхозининг раиси.

Ажойиб жасорат

ФАРҶОНА. («Қизил Ўзбекистон» муҳбири). Радио эълон қилган хушхабар гўзал водийнинг ҳамма томонига яшин тезлигида тарқалди.

— Эшитдингизми?
— Ҳойда улуг хушхабар!
— Мислсиз жасорат!

Иккинчи совет космонавтининг

фазога парвоз қилгани ҳақидаги хабар Улугбек номидаги Фарғона давлат педагогика институтининг профессор-ўқитувчиларини гоёт қувонтирди.

Биология фаилари доктори А. Муҳаммадиев қуйидагиларни айтди:

— Ленин партияси — Коммунист партия бошчилигида совет фани кўнларга кўтарилади. Халқ ҳўжалигининг барча соҳалари ривожланиди. Кишиларнинг маънавий қиёфаси ўзгарди. «Восток-2» кемасининг парвози совет кишиларининг ҳамма нарсасга қодир эканлигини кўрсатди.

«Дўтоба». Алёш лагери Ҳамзабоб қишлоғидан анча узоқда тоғ оралигида жойлашган. Бу ерга Совет Иттифоқининг турли шаҳарларидан аълиминистлар келган. Биз лагерь бошлиғи Зокиржон Эргашев билан Янгйобод қишлоғида учрашиб, ундан Герман Титов ҳақида аълиминистларнинг фикрини сўрадик.

— Тоғларда кезишимизга қарамай, Герман Степанович Титовнинг жасорати ҳақидаги ТАСС ахборотини эшитдик, — деди у. — Бутун лагерь коллективи совет фанининг энг катта ютуғи ҳақидаги хушхабарни мароқ билан тингладилар. Лагерьда ҳордиқ чиқариб, ўз маҳоратларини ошираётган аълиминистлар совет олимлари, доварак Титовга офаринлар ўқидилар.

И. ТҲҲАСИНОВ.

КОСМОНАВТ Г. С. ТИТОВНИНГ УЧИШ ОЛДИДАН ҚИЛГАН БАЁНОТИ

Азиз ўртоқлар ва дўстлар!
Менга «Восток-2» совет космик кемасида Кошнотини қўйнига янги парвоз қилишни амалга оширишдек буюк шараф мўяссар бўлди.

Қалбимда жўш ураётган шодлик ва ифтихор ҳисларини сўз билан ифодалаб бериш қийин.

Биз, совет кишилари севикли Ватанимиз космосни ўзлаштиришда яхши эра очганлиги билан фахрланамиз. Менга фахрли ва масъулиятли вазифа ишониб топширилди. Менинг қалин оғайим Юрий Гагарин биринчи бўлиб космосга йл очиб берди. Бу — совет кишининг улуг зафари бўлди.

«Восток-2» ажойиб космик кемасини яратган ва уни учуришга тайёраган совет олимлари, инженерлари, техникалари ва ишчиларига сарт олдидаги сўнги минутларда чин қалбидан ташаккур айтишни истайман.

Мен амалга оширадиган янги космик парвозни жонажон Коммунист партияимизнинг XXII съездида бағишлайман. Кўрсатган ишончлари учун жонажон Ленин партияси Марказий Комитетига, Совет ҳукуматига, азиз Никита Сергеевич Хрущевга мана шу дақиқаларда яна бир марта астойдил

миннатдорчилик билдиришни ҳамда фахрли ва масъулиятли топшириқни бажариш учун ўзимнинг бутун куч-қувватимни ва маҳоратимни сарфлайман деб уларни ишонтирини истайман.

Учининг муваффақиятли ўтишига наҳоятда аминман. Тезда дийдор кўришайлик, азиз ўртоқлар ва дўстлар!

ВЛКСМ Марказий Комитетининг
космонавт-учувчи Г. С. Титовга
табрикномаси

МОСКВА, 6 август. (ТАСС). ВЛКСМ Марказий Комитети мислсиз жасорат кўрсатган космонавт-учувчи Г. С. Титовга табрик телеграммаси юборди.

Телеграммада бундай дейлади: «Азиз дўстимиз, Герман Степанович! Космосда, бутун совет ишлари ҳозир гоёт тўқинланмоқда.

ВЛКСМ Марказий Комитети».

